

Otrdiena, 2008. gada 16. decembris

Ziņojums par uzzīņu sabiedrību maldinošo darbību

P6_TA(2008)0608

Eiropas Parlamenta 2008. gada 16. decembra rezolūcija par ziņojumu par uzzīņu sabiedrību maldinošo darbību (lūgumraksti Nr. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 un citi) (2008/2126(INI))

(2010/C 45 E/04)

Eiropas Parlaments,

- ņemot vērā lūgumrakstus Nr. 0045/2006, 1476/2006, 0079/2003, 0819/2003, 1010/2005, 0052/2007, 0306/2007, 0444/2007, 0562/2007 un citus,
 - ņemot vērā Lūgumrakstu komitejas iepriekšējās apspriedes par lūgumrakstu 0045/2006 un citiem,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 12. decembra Direktīvu 2006/114/EK par maldinošu un salīdzinošu reklāmu (kodificēta versija) ⁽¹⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2005. gada 11. maija Direktīvu 2005/29/EK, kas attiecas uz uzņēmēju negodīgu komercpraksi iekšējā tirgū attiecībā pret patērētājiem ("Negodīgas komercprakses direktīva") ⁽²⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 2006/2004 (2004. gada 27. oktobris) par sadarbību starp valstu iestādēm, kas atbildīgas par tiesību aktu īstenošanu patērētāju tiesību aizsardzības jomā ("Regula par sadarbību patērētāju tiesību aizsardzības jomā") ⁽³⁾,
 - ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 1998. gada 19. maija Direktīvu 98/27/EK par aizliegumiem saistībā ar patērētāju interešu aizsardzību ⁽⁴⁾,
 - ņemot vērā Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas pasūtīto pētījumu "Uzņēmumu uzzīņu sabiedrību maldinoša darbība kontekstā ar pašreizējiem un turpmākiem iekšējā tirgus tiesību aktiem, kuru mērķis ir patērētāju un MVU aizsardzība" (IP/A/IMCO/FWC/2006-058/LOT4/C1/SC6),
 - ņemot vērā Reglamenta 192. panta 1. punktu,
 - ņemot Lūgumrakstu komitejas ziņojumu un Iekšējā tirgus un patērētāju aizsardzības komitejas atzinumu (A6-0446/2008),
- A. tā kā Parlaments ir saņēmis vairāk nekā 400 lūgumrakstus no mazajiem uzņēmumiem (kas atspoguļo tikai nelielu daļu no to skaita), kuri uzskata, ka kļuvuši par uzņēmumu uzzīņu sabiedrību veiktas maldinošas reklāmas upuriem un cietuši no psiholoģiskas spriedzes, vainas apziņas, sarežģījumiem un sarūgtinājuma, kā arī cietuši finansiālus zaudējumus;

⁽¹⁾ OV L 376, 27.12.2006., 21. lpp.

⁽²⁾ OV L 149, 11.6.2005., 22. lpp.

⁽³⁾ OV L 364, 9.12.2004., 1. lpp.

⁽⁴⁾ OV L 166, 11.6.1998., 51. lpp.

Otrdiena, 2008. gada 16. decembris

- B. tā kā šīs sūdzības atspoguļo plaši izplatīto un saskaņoto maldinošas uzņēmējdarbības praksi, ko izmanto dažas uzņēmumu uzziņu sabiedrības, kas organizētas pāri robežām un tādējādi veic darbību divās vai vairākās dalībvalstīs, ietekmējot tūkstošiem uzņēmumu Eiropas Savienībā un aiz tās robežām un radot ievērojamu finansiālu ietekmi uzņēmumiem, un tā kā nav administratīva mehānisma vai juridiska instrumenta, kas valstu tiesībsargāšanas iestādēm ļautu veikt efektīvu un iedarbīgu pārrobežu sadarbību;
- C. tā kā šādu darbību maldinošais raksturs kļūst labāk pamanāms, ja tās notiek elektroniski un izplatīšanā tiek izmantots internets (skatīt Lūgumrakstu Nr. 0079/2003);
- D. tā kā uzņēmējdarbības prakse, par kuru saņemtas sūdzības, parasti sastāv no sazināšanās, ko uzņēmumu uzziņu sabiedrība parasti veic pa pastu, aicinot uzņēmumus aizpildīt vai atjaunot uzņēmuma nosaukumu un kontaktinformāciju, radot maldīgu iespaidu, ka viņu informācija uzziņu krājumā tiks iekļauta bez maksas; tā kā parakstītāji vēlāk atklāj, ka faktiski ir netīšām parakstījuši līgumu, kas parasti uzliek par pienākumu vismaz trīs gadus par iekļaušanu uzņēmumu uzziņu krājumā ik gadus maksāt aptuveni EUR 1000;
- E. tā kā šādā praksē lietotās veidlapas parasti ir neviennozīmīgas un grūti saprotamas, radot maldīgu iespaidu par bezmaksas iekļaušanu uzņēmumu uzziņu krājumā, bet faktiski ievilīnot uzņēmumus negribētos līgumos par reklāmu uzņēmumu uzziņu krājumos;
- F. tā kā ne ES, ne dalībvalstīs nav attiecīgu tiesību aktu par uzņēmumu uzziņu sabiedrībām attiecībās starp uzņēmumiem un tā kā dalībvalstīm ir tiesības ieviest plašākus un tālejošākus tiesību aktus;
- G. tā kā Direktīva 2006/114/EK attiecas arī uz uzņēmumu tiešiem savstarpējiem darījumiem un definē, ka "maldinoša reklāma" nozīmē "jebkuru reklāmu, kas jebkādā veidā, ietverot tās noformējumu, maldina vai var maldināt personas, kurām tā ir adresēta vai kuras tā sasniedz, un kas tās maldinošā rakstura dēļ var ietekmēt šo personu saimniecisko rīcību vai kas šo iemeslu dēļ aizskar vai var aizskart konkurentu"; tā kā tomēr atšķirīgas interpretācijas par to, kas ir "maldinošs", šķiet, ir būtisks praktisks šķērslis, lai apkarotu uzņēmumu uzziņu sabiedrību šādu praksi attiecībās starp uzņēmumiem;
- H. tā kā Direktīva 2005/29/EK aizliedz šādu praksi: "Ja reklāmas materiālā iekļauj fakturrēķinu vai līdzīgu dokumentu, kas prasa samaksu, radot patērētājam iespaidu, ka viņš jau ir pasūtījis reklamēto produktu, bet tā nav"; tā kā tomēr šī direktīva neattiecas uz maldinošu komercpraksi, uzņēmumiem veicot tiešus savstarpējus darījumus, un tāpēc minēto direktīvu tās pašreizējā redakcijā nevar izmantot, lai palīdzētu lūgumrakstu iesniedzējiem; tā kā tomēr šī direktīva neaizliedz ieviest pret negodīgu komercpraksi vērstu valsts tiesību normu sistēmu, kas ir vienādi piemērojama visos apstākļos patērētājiem un uzņēmumiem;
- I. tā kā Direktīva 2005/29/EK neaizliedz dalībvalstīm paplašināt tās piemērošanu valsts tiesību aktos, attiecinot arī uz uzņēmumiem; tā kā tas tomēr noved pie atšķirīga līmeņa aizsardzības uzņēmumiem, kas dažādās dalībvalstīs kļuvuši par uzņēmumu uzziņu sabiedrību maldinošas darbības upuriem;
- J. tā kā Regula (EK) Nr. 2006/2004 nosaka, ka "Kopienā izdarīts pārkāpums" ir "jebkura darbība vai bezdarbība, kas ir pretrunā patērētāju interešu aizsardzības aktiem (...) un kas kaitē vai var kaitēt tādu patērētāju kopējām interesēm, kuri dzīvo dalībvalstī vai dalībvalstīs, kas nav tā pati dalībvalsts, kurā sākusies vai notikusi attiecīgā darbība vai bezdarbība, kurā uzņēmējdarbību veic atbildīgais pārdevējs vai piegādātājs vai kurā atrodas pierādījumi vai aktīvi, kas attiecas uz šādu darbību vai bezdarbību"; tā kā tomēr šī direktīva neattiecas uz maldinošu komercpraksi darījumos starp uzņēmumiem, tāpēc arī šo direktīvu pašreizējā redakcijā nevar izmantot, lai palīdzētu lūgumrakstu iesniedzējiem;

Otrdiena, 2008. gada 16. decembris

- K. tā kā lielākā daļa lūgumrakstu iesniedzēju nosauc uzņēmumu uzziņu krājumu, kas pazīstams kā *European City Guide* (tā darbība ir izskatīta gan tiesā, gan administratīvā kārtībā), bet ir minētas arī citas uzņēmumu uzziņu sabiedrības, piemēram, *Construct Data Verlag*, *Deutscher Adressdienst GmbH* un *NovaChannel*; tā kā citu uzņēmumu uzziņu sabiedrību uzņēmējdarbības prakse tomēr ir leģitīma;
- L. tā kā šīs maldinošās uzņēmējdarbības prakses mērķauditorija pārsvarā ir mazie uzņēmumi, bet tā attiecas arī uz pašnodarbinātajiem un pat bezpeļņas struktūrām, tādām kā nevalstiskās organizācijas, labdarības organizācijas, skolas, bibliotēkas un vietējie sabiedriskie klubi, piemēram, grupu klubi;
- M. tā kā uzņēmumu uzziņu sabiedrības bieži vien ir dibinātas vienā dalībvalstī, bet cietušie atrodas citā, apgrūtinot cietušajiem iespējas lūgt aizsardzību no valsts iestādēm, jo dalībvalstīs ir atšķirīgas interpretācijas par to, kas jāuzskata par maldinošu; tā kā cietušie bieži vien nesaņem palīdzību no valsts tiesību sistēmām un patērētāju aizsardzības iestādēm, jo viņiem paskaidro, ka likuma mērķis ir aizsargāt patērētājus, nevis uzņēmumus; tā kā mazajiem uzņēmumiem, kas ir lielākā daļa cietušo, bieži trūkst resursu, lai meklētu efektīvu aizsardzību tiesās, un tā kā uzņēmumu uzziņu krājumu pašregulācijas mehānismi nerada būtisku ietekmi, jo tos neievēro tie, kas nodarbojas ar maldinošu reklāmu;
- N. tā kā šādas prakses upurus uzņēmumu uzziņu sabiedrības vai pat to piesaistītās parādu piedziņas aģentūras stingri piespiež maksāt; tā kā cietušie sūdzas, ka šādas pieejas rezultātā jūtas satraukti un apdraudēti, un galu galā daudzi negribīgi samaksā, lai izvairītos no turpmākas uzmācības;
- O. tā kā cietušie, kuri atsakās maksāt, reti tiek iesūdzēti tiesā, lai gan ir daži izņēmumi;
- P. tā kā vairākas dalībvalstis šīs problēmas risināšanai starp uzņēmumiem, kuri ir potenciālie cietušie, ir veikušas pasākumus, kas parasti ir informatīvi, un tā kā tas ietver informācijas apmaiņu, konsultācijas, valsts iestāžu brīdināšanu un dažos gadījumos sūdzību reģistra uzturēšanu;
- Q. tā kā Austrija kopš 2000. gada ir mainījusi savu likumu par negodīgu uzņēmējdarbības praksi un tā kā likuma 28. a pantā tagad ir noteikts, ka "uzņēmējdarbības jomā un konkurences vajadzībām ir aizliegts reklamēt reģistrāciju tādos katalogos kā nozaru katalogi, tālruņu katalogi vai tamlīdzīgi reģistri, izmantojot maksājumu veidlapas, maksājuma uzdevuma veidlapas, rēķinus, piedāvāt informācijas labošanu vai tamlīdzīgi vai tieši piedāvāt šādu reģistrāciju, nepārprotami un arī ar skaidriem un grafiskiem līdzekļiem nenorādot, ka šāda reklāma ir vienīgi piedāvājums līguma slēgšanai";
- R. tā kā šāda prakse ir īstenota ilgu gadus, radot lielu skaitu cietušo un ievērojami kaitējot un traucējot iekšējam tirgum,
1. pauž bažas par lūgumrakstu iesniedzēju minēto problēmu, kura šķiet plaši izplatīta un kurai ir pārrobežu raksturs un ievērojama finansiāla ietekme, it īpaši uz mazajiem uzņēmumiem;
 2. uzskata, ka šīs problēmas pārrobežu raksturs uzliek Kopienas iestādēm par pienākumu nodrošināt cietušajiem pienācīgu aizsardzību, lai ar maldinošas reklāmas palīdzību noslēgto līgumu spēkā esamību varētu efektīvi apstrīdēt, anulēt vai izbeigt un lai cietušie varētu atgūt samaksāto naudu;

Otrdiena, 2008. gada 16. decembris

3. mudina cietušos ziņot valsts iestādēm par krāpnieciskas uzņēmējdarbības gadījumiem un aicina dalībvalstis sniegt mazajiem un vidējiem uzņēmumiem zināšanas, kas vajadzīgas sūdzību iesniegšanai valsts un nevalstiskās iestādēs, nodrošinot komunikācijas kanālu atvērtību un cietušo informētību, lai tie varētu meklēt attiecīgas konsultācijas pirms maksājumu veikšanas, ko pieprasa maldinošas uzņēmumu uzziņu sabiedrības; mudina dalībvalstis izveidot un uzturēt šādu sūdzību centralizētu datubāzi;
4. pauž nožēlu, ka, neraugoties uz šādas prakses plašo izplatību, ES un dalībvalstu tiesību akti nešķiet pietiekami, lai sniegtu būtiskus aizsardzības līdzekļus un efektīvi aizsargātu, vai netiek pienācīgi īstenoti valstu līmenī; pauž nožēlu, ka arī valstu iestādes, šķiet, nespēj nodrošināt aizsardzību;
5. atzinīgi vērtē Eiropas un valsts uzņēmēju organizāciju paveikto, attiecīgi izglītojot savus locekļus, un aicina tās sadarbībā ar pamatorganizācijām strādāt vēl intensīvāk, lai pirmām kārtām aizvien mazāk cilvēku ciestu no maldinošu uzņēmumu uzziņu krājumu prakses; pauž bažas par to, ka pret dažām no šīm organizācijām informēšanas pasākumos minētās maldinošās uzņēmumu uzziņu sabiedrības vēlāk ir vērsušās tiesās, sūdzoties par iespējamu neslavas celšanu vai izvirzot līdzīgas apsūdzības;
6. atzinīgi vērtē atsevišķu dalībvalstu, piemēram, Itālijas, Spānijas, Nīderlandes, Beļģijas un Apvienotās Karalistes, bet jo īpaši Austrijas, rīcību, cenšoties liegt uzņēmumu uzziņu sabiedrībām iespēju īstenot maldinošu praksi; tomēr uzskata, ka ar šiem centieniem vien nepietiek un ka joprojām ir nepieciešama kontroles saskaņošana starptautiskā līmenī;
7. aicina Komisiju un dalībvalstis strādāt vēl enerģiskāk, pilnībā sadarbojoties ar valsts un Eiropas uzņēmēju pārstāvības organizācijām, lai veidotu izpratni par šo problēmu, proti, lai vairāk cilvēku būtu informēti par maldinošu reklāmu, ko izmanto, ar viltu liekot slēgt nevēlamus reklāmas līgumus, un spētu no tās izvairīties;
8. aicina Komisiju risināt krāpnieciskas uzņēmējdarbības problēmu, īstenojot savu "Mazās uzņēmējdarbības akta Eiropai" iniciatīvu, kā ierosināts paziņojumā "Vienots tirgus 21. gadsimta Eiropai", un izmantot Eiropas Uzņēmumu tīklu, SOLVIT tīklu un attiecīgos ģenerāldirektorātu portālus kā līdzekļus turpmākai informācijas un palīdzības sniegšanai saistībā ar šīm problēmām;
9. pauž nožēlu, ka Direktīva 2006/114/EK, kas attiecas uz uzņēmumu savstarpējiem darījumiem, tostarp tādiem kā šeit aprakstītie, šķiet, vai nu nenodrošina pietiekami efektīvu aizsardzību, vai dalībvalstis to neatbilstīgi piemēro; prasa Komisijai līdz 2009. gada decembrim ziņot par iespējām un varbūtējām sekām Direktīvas 2006/114/EK grozīšanai, iekļaujot "melno" un "pelēko" sarakstu ar prakses veidiem, kas uzskatāmi par maldinošiem;
10. atgādina, ka, tā kā Komisijai nav pilnvaru tieši piemērot Direktīvu 2006/114/EK fiziskām personām vai uzņēmumiem, tai kā Līguma izpildes uzraudzības iestādei ir jānodrošina, lai šo direktīvu atbilstoši un efektīvi īstenotu dalībvalstis; tāpēc aicina Komisiju nodrošināt, lai dalībvalstis pilnībā un efektīvi transponē Direktīvu 2005/29/EK, nodrošinot aizsardzību visās dalībvalstīs, un ietekmēt pieejamos juridiskos un procesuālos instrumentus, kā gadījumā ar Direktīvu 84/450/EEK, ko izmantoja Austrija, Spānija un Nīderlande, tādējādi izpildot Līguma izpildes uzraudzības pienākumu attiecībā uz uzņēmumu aizsardzību, vienlaikus nodrošinot, ka netiek traucētas tiesības veikt uzņēmējdarbību un pakalpojumu sniegšanas brīvība;

Otrdiena, 2008. gada 16. decembris

11. aicina Komisiju ātrāk nodrošināt Direktīvas 2006/114/EK īstenošanas uzraudzību, visvairāk tajās dalībvalstīs, kurās atrodas jau zināmas maldinošas uzņēmumu uzziņu sabiedrības, jo īpaši Spānijā, kur dibināta lūgumrakstu iesniedzēju visbiežāk minētā uzņēmumu uzziņu sabiedrība, un Čehijas Republikā un Slovākijā, kur ir pieņemts cietušajiem nelabvēlīgs tiesas spriedums tādā veidā, kas liek šaubīties, ka Direktīva 2006/114/EK šajās valstīs patiešām tiek īstenota; aicina Komisiju ziņot Parlamentam par rezultātiem;

12. pauž nožēlu, ka Direktīva 2005/29/EK neattiecas uz uzņēmumu tiešiem savstarpējiem darījumiem un ka dalībvalstis, šķiet, nevēlas paplašināt šīs direktīvas darbības jomu; taču norāda, ka dalībvalstis var vienpusēji paplašināt savu patērētāju tiesību aizsardzības aktu darbības jomu, tos attiecinot arī uz uzņēmumu tiešiem savstarpējiem darījumiem, un aktīvi mudina dalībvalstis to darīt, kā arī nodrošināt dalībvalstu iestāžu sadarbību saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2006/2004, lai radītu iespēju izmeklēt šāda veida pārrobežu darbību, ko veic ES vai trešās valstīs izveidotas uzņēmumu uzziņu sabiedrības; turklāt prasa Komisijai līdz 2009. gada decembrim ziņot par iespējām un varbūtējām sekām Direktīvas 2005/29/EK darbības jomas paplašināšanai, iekļaujot līgumus starp uzņēmumiem, īpašu uzmanību pievēršot tās I pielikuma 21. punktam;

13. atzinīgi vērtē Austrijas piemēru, kura valsts tiesību aktos ir noteikusi īpašu aizliegumu attiecībā uz maldinošiem uzņēmumu uzziņu krājumiem, un aicina Komisiju, ņemot vērā šīs problēmas pārrobežu raksturu, ierosināt tiesību aktu, lai paplašinātu Direktīvas 2005/29/EK darbības jomu, pamatojoties uz Austrijas modeli, lai noteiktu īpašu aizliegumu reklāmai uzņēmumu uzziņu krājumos, ja vien potenciālie klienti nepārprotami un ar skaidriem un grafiskiem līdzekļiem nav informēti, ka šāda reklāma ir vienīgi piedāvājums slēgt līgumu par attiecīgu samaksu;

14. norāda, ka valsts tiesību akti bieži vien nenodrošina aizsardzību pret citās dalībvalstīs izveidotām uzņēmumu uzziņu sabiedrībām, un tāpēc mudina Komisiju veicināt aktīvāku pārrobežu sadarbību starp valsts iestādēm, lai tās varētu sniegt efektīvāku aizsardzību cietušajiem;

15. pauž nožēlu, ka Regula (EK) Nr. 2006/2004 nav piemērojama darījumiem starp uzņēmumiem un tāpēc to nevar izmantot kā līdzekli uzņēmumu uzziņu sabiedrību maldinošas prakses apkarošanai; aicina Komisiju ierosināt likumdošanu, lai attiecīgi paplašinātu tās darbības jomu;

16. kā piemēru atzinīgi vērtē Beļģiju, kur ikviens, kas cietis no maldinošas prakses, var celt prasību savas mītnes valsts tiesā;

17. norāda, ka Austrijas pieredze rāda, ka upuru tiesības uz kolektīvu juridisku prasību pret uzziņu sabiedrībām, izmantojot arodapvienības vai līdzīgas organizācijas, šķiet efektīvs līdzeklis, ko varētu atkārtot iniciatīvās, ko pašlaik Komisijas Konkurences ģenerāldirektorāts apsver attiecībā uz prasībām kompensēt EK konkurences noteikumu pārkāpumus un Veselības un patērētāju aizsardzības ģenerāldirektorāts apsver attiecībā uz Eiropas līmeņa kolektīvu kompensāciju patērētājiem;

18. mudina dalībvalstis nodrošināt, lai tiem, kas cietuši no maldinošas reklāmas, būtu precīzi zināma valsts iestāde, kurai var iesniegt sūdzību un kurā viņi var pieprasīt aizsardzību pat tādos gadījumos kā šie, t. i., ja no maldinošas reklāmas ir cietuši uzņēmumi;

Otrdiena, 2008. gada 16. decembris

19. aicina Komisiju sagatavot paraugprakses vadlīnijas valsts tiesībsardzības iestādēm, saskaņā ar kurām tās varētu rīkoties, saņemot informāciju par maldinošas reklāmas gadījumiem;
 20. aicina Komisiju īstenot starptautisku sadarbību ar trešām valstīm un ar kompetentām starptautiskajām organizācijām, lai trešās valstīs izveidotas maldinošas uzņēmumu uzziņu sabiedrības nekaitētu Eiropas Savienībā strādājošiem uzņēmumiem;
 21. uzdod priekšsēdētājam nosūtīt šo rezolūciju Padomei, Komisijai un dalībvalstu valdībām un parlamentiem.
-